

Literatură — Cultură — Educație

Gâsca cu păduchi în piele

— Fabulă —

de Vasile Militaru

În mijlocul unei lunci. —
Toată lanuri, fân și floare, —
Grasă, cu bobocii-i prunci,
Ca 'ntr'un rai traia o găscă sub tot cerul plin de soare...

Acea luncă-rai, — cu doine și flăcăi plecați pe sape, —
Drept hotar, avea 'mprejurul niște munți și vre-o trel ape,
Și'n cuprinsu-i, găsca grasă
N'avea griji și n'avea dor:
Somnu-i era somn în lege, patul flori, și masa — masă.
Iar bobocii-i, — părând gheme din al soarelui fulor, —
Numai într'o desfătare viețuiau, cu mama lor!
Dar, dela o vreme, găsca, pân'atunci cu mari puteri,
Se simți pe toată ziua azi mai slabă decât ieri,
Începu să-i cadă fulgii, pieptul să i-se usuce.
Pricepu că ei din suflet veselia i-se duce.
Și chiar pruncii ei — bobocii — au băgat apoi de seamă
Că și ei slăbiau sârmanii ne'ncetă ca și-a lor mamă!

Într'o zi, venind la găscă niște rude-ciocârlani
Și găbind pe moarte găsca și pe bieți-l băetani
Doborâți toți în genunchi. —
Ii găsiră ciocârlanii plini de-o spuză de păduchi!
Și văzură că păduchii într'atâta i-au fost ros,
Că, pe-alocuri, ajunsese ticăloșii, pân'la os!

Ciocârlanii într'un suflet au pornit, atunci, pe loc,
Păduchi-meă s'o vâneze cu năprasnicul lor cioc.
Și cu cât erau păduchii smulși de ciocârlani, cu greață.
Biața găscă și bobocii-i începeau să prindă viața:
Lunca ie păru mai verde,
Soarele, minune nouă,
Ciocârlanii din slavă aduceau acum desmierde,
Și-un potop de curcubeie ochii lor sorbeau din rouă!...
Dar, pe când toți ciocârlanii ciuguleau păduchi de zor
De pe găsca și bobocii re'nviați pe lunca lor, —
Niște mari măgari, — în viață nedepriși cu legea muncii,
Huzurind în vatra luncii, —
Grași măgari cu spete late și cu ochii pururi triști,
Sigur, „umanitariști”, —
Prinseră prelung să zbiere, plini de milă, pehlivanii.
Să gonească ciocârlanii.

— Răilor fără de suflet, — sufletele cum vă lasă
S'asvârliți în vânt păduchii de pe găsca cea mai grasă?!
— Cum nu vă trăsnește cerul? Dumnezeu cum nu vă bate.
Că v'ați năpustit pe-asemeni vietăți nevinovate,
Care n'au nici o moșie nicăieri, sub cât e cer,
Și cari au să piară sigur, cum flămânzii pururi pier, —
Mai ales când o să vină iarna cu zăpezi și ger?!
— Ciocârlanii se vor face de ocară și de răs că
Au putut goni păduchii de pe ghițuita găscă!
— Hula tuturor stărni-veți; blestemați veți fi cu anii,
Că păduchii de pe găscă făți gonit voi, ciocârlanii!...
— Fiți „umanitari”! Făți nobili cu cei fără cer mereu.
Că.. vă vede Dumnezeu!...
Dar din slavă, o ciocârlie trilurind ca'n vis,
A zis:
— Ce ușor vă este vouă, măi măgari, — plesnind din coadă, —
Să pretindeți ca: păduchii, trupul altora să-l roadă!

Înceind aci povestea, s'o citească cine vrea, —
Eu văd azi că, doborâtă pe nedrept de soartă rea
Cu păduchi 'ntipși în piele, tu ești găsca, Țara meal...
Pe măgari să-i sculpi într'una, fiindcă ei îți sunt dușmanii,
Și din inima ta strigă: „Să trăiască ciocârlanii!”.

Cele mai bune ciasuri „Mărcă
Germană”. Aur. Giuvaericale.
Verighete la:

IOSIF REINER

Str. Col. Pirici No. 3. Arad.

Continuare din pagina întâia

Țării ce vrea el. Un om nou. Un om în care spiritul de sacrificiu să stăvilească egoismul traiului bur. „Datoria legionarului nu este numai să lupte și să biruiască, ci să continue opera constructivă după biruința din urmă”. Este oare vreo asemănare între idealul Căpitanului și celelalte de până acum? Nicluna. „Sunt vorbe”, imi spunea un politician. „Noi le dăm ceva mai consistent celor ce merg alături de noi”. Și totuși noi vom merge alături de Căpitan, ori care ar fi urmările. Nu-i cerem nimic pentru noi. Vrem însă o altă țară, o altă patrie de care să fim mândri.

Fiecare dintre noi se simte renăscut prin idealul Căpitanului.

Sufletele noastre, după ce-au orbecat atâta vreme în întunec, au astăzi un fel sfînjit prin moartea eroilor noștri. Răuvoitorii, mai binelui acestei țări, se vor opune. Pe fiecare ne vor aștepta, poate, aceleași încercări, dar ce putere omenească ne-ar putea opri? Legiunea va birui și prin ea, patria, căreia îi jertfim tot ce e mai bun în noi.

Garoud.

Semnul biruinței legionare

Lista No. 5

Revista „Decembrie”.

Azi a apărut nr. 5-6 al revistei de literatură și doctrină „Decembrie”, cu următorul sumar:
Liviu Rebreanu: „Gorila”, Camil Petrescu: Interview, Radu Gyr: Crai de verde, Teodor Seariat: Noi, Anton Balotă: Tradiție și stat, Neagu Rădulescu: Încă un scriitor tânăr ucis, Ladmiss Andreescu: Revisionism, Dionisie Fotescu: Jacques Doriot, D. N. Teodorescu: „Sub un creș amar”, Vlaicu Bârna: Poeme, Virgil Carlanopol: Despre Alcahi, Ion Thilea: Versuri, Micea Strelneiu: Lumini și umbre, Nicolae Roșu: Protecția medico-socială a maternității Cronici: Literatură de Ștefan Constantin, teatrul plastică de Codin Lăzărescu În zodia fa-pului, Note, Informații, Luptă Agrestivitate, Energie.
12 pagini mari lei 5.

Cursuri de limba Italiană

D. U. Pellegrini ține cursuri gratuite de limba Italiană, în fiecare zi de Marți, dela orele 20-21, la Palatul Cultural. Doritorii a urma aceste cursuri se pot înscrie în fiecare zi, dela orele 15-20, la Palatul Cultural.

Cursurile durează până la sfârșitul lunii Aprilie. Se va plăti numai suma de lei 100 taxă pentru cheltuielile cerute de organizarea cursurilor.

Intellectualii sunt rugați a urma aceste cursuri.

Carnet

Spiru C. Haret

Academia Română, prin glasul savantului profesor Gh. Titeica, a comemorat pe marele om de bine Spiru C. Haret, dela a cărui moarte s'au împlinit 25 de ani. De numele lui Spiru C. Haret se leagă amintirea organizării învățământului nostru de azi, pe baze cu totul noi. Adânc cunoscător al statului și stării de cultură a neamului din vremea sa, Spiru C. Haret a fost un reformator îndrăzneț punând în opera sa de organizare mult suflet și dragoste de părinte.

Ca profesor universitar, inspector-general, deputat și ministru al școlilor, Spiru C. Haret nu și-a desmășit niciodată marea grijă ce o purta ridicării nivelului de cultură al poporului. De aceea, el trece drept cel mai mare ministru care a stat în fruntea școlilor românești.

În școala concepută de el, trebuia reinviați cultura datinilor populare, cântecul și dragostea de carte, atât de binefăcătoare tineretului școlar.

Pentru țărani, Spiru C. Haret nutrea aceleași călduroase sentimente, dovedite prin mișcarea pentru îmbunătățirea vieții lor, susținută de el între anii 1898-1912.

A depus o muncă neobosită pentru înființarea băncilor și cooperativelor țărănești, de care se leagă gloria numelui său.

În îndeplinirea misiunii sale de apostol al satelor, Spiru C. Haret și-a luat drept învățăcel și tovarăș pe toți proștii și învățătorii, cărora deasemenea le-a fost un bun și înțeleptor părinte.

Cu această armată de idealști, Spiru C. Haret a reușit să schimbe starea satelor, și dacă n'a reușit în înregime — ideea semănată de el a prins rod bogat.

Astăzi, mișcarea cooperativistă se mândrește cu numele său, iar învățământul de toate gradele îi datorește multă recunoștință.

Cum își bat joc de noi, jidanii din Arad

Despre niște calendare. Zilnic, ar trebui să scoatem un ziar ca să putem înfiera obrăsniciile și îndrăsnelile jidanilor din Arad.

La fiecare pas te isbesc imbecilitățile lor, tolerate cu atâta nepăsare de noi.

Astăzi, ne vom opri asupra numelor unor jidani idioți care, pe lângă afacerile lor comerciale, s'au dedat și nobilului obicei al scrisului!...

De exemplu, firmele comerciale și jidovești „Maurițiu Meer”, „Cultura” (de ce nu „Incultura”?), și „Petrolux” publică, în fiecare an, calendare pentru „clienții” lor, peri-le-ar numele!...

Să vedeți acum ce scriu ploșnițele jidanului Maurițiu Meer, comerciant de vopsele, din Arad. În dreptul zilei de 24 Ianuarie, sărbătoare națională, ei scriu în calendarul lor: „Unirea Ardealului”(?).

Iar perciunații deștepti dela „Cultura”, librărie jidovească, scriu, tot în dreptul zilei de 24 Ianuarie: „Unirea Țărilor”...

În calendarul firmei „Petrolux”, care câștigă milioane în țara asta, cușării menționează astfel ziua de 8 Noiembrie: „Onomastica Voevodul mare M. S. Mihai Moșt. Tron.”...

Așa își bat joc jidanii de sărbătorile noastre naționale. Îndemnăm atunci pe toți Românii să sfărtece asemenea calendare tâmpit redactate, ca și autorii lor, dealtfel.

Să le scrie în Idîș.
Nu umblați pe strada M. Eminescu. Sfătuim pe toți cetitorii noștri să nu mai circule pe strada M. Emi-

nescu din Arad, dacă țin la viață și nu sunt asigurați, fiindcă riscă să fie omorîți în dreptul prăvăliei jidanului Goldschmidt.

Millionarul acesta ocupă toată strada cu căruțe care aduc și duc mai departe grele butoaie cu vin sau rachiu, fără ca cineva să-l oprească, deși își face de cap pe strada cea mai umblată și îngustă din Arad.

De ani de zile, îi este omului groază să treacă prin strada Eminescu — fiindcă nu-i liberă niciodată, jupânul Goldschmidt având mult de cărat toată ziua. Și are niște hamali creștini, săracii, care-și fac datoria — nu glumă. Răstoarnă și duc butoaiele cu o putere de Hercule, năzdrăvanul din antichitate.

Nu circulați, deci, pe strada M. Eminescu, până ce jidanul cu pricina nu va fi mutat în altă parte.

Jidanii dela cinematograful „Urania” își bat joc de „Imnul Regal.”

Numeroși cetitori ne cer insistent să-i luăm de urechi pe jupânii dela cinematograful „Urania”, care își bat joc de „Imnul Regal.”

Și anume, la sfârșitul reprezentațiilor, din „Imnul Regal” nu se cântă decât începutul, ceea ce este contrar dispozițiilor în vigoare.

Știm că jidanii au oroare de „Imnul Regal” — dar mai știm că cineva îi poate opri să-și bată joc de el, cântându-l până la capăt, sau să nu-l cânte — dacă nu le place.

Astfel, publicul își va lua singur satisfacția pe care o merită.

Ion Opincă

Bibliografie

CĂRȚI LEGIONARE

- „Pentru Legionari”, de C. Z. Codreanu — Lei 150.
- Aceiași carte ediție populară (pe hârtie mai ieftină), — cu numai „ 60.
- „Crani de lemn” de Ionel I. Moja — „ 70.
- „Însemnări de pe Front” de Nicolae Totu — „ 35.
- „Crez de generație”, de Vasile Marin — „ 70.
- „Crucificați”, de Bănică Dobre — „ 35.
- „Cea mai mare jertfă legionară, de Preot I. Dumitrescu-Borșa — „ 60.
- „Pentru Hristo”, de Al. Cantacuzino — „ 5.
- „Cum suntem”, de Al. Cantacuzino — „ 12.
- „Românul de mâne și Românișmul nostru”, de Al. Cantacuzino — „ 10.
- „Testamentul lui Ionel I. Moja” — „ 5.
- „Prezent” (ilustrat) de I. I. Moja — „ 20.
- „Căpitanul”, de Dr. Ioan Banea — „ 30.
- „Cărtica șefului de cuib” — „ 20.
- „Mișcarea legionară și muncitorimea”, de Tr. Herseni — „ 5.
- „Mișcarea legionară și Țărănimea”, de Tr. Herseni — „ 5.
- „Tineretul și politica externă” de Mihail Polihroniade — „ 5.
- „Țara”, poem de Ar. Cotruș — „ 10.
- „Carte de cântece” legionare puse pe note) — „ 20.
- Cântecul eroilor „Moja și Marin” — „ 5.
- „Românișmul nostru”, de Al. Cantacuzino — „ 7.

Ultimele întâmplări și vremea politicii

CRONICA INTERNA

Campania electorală este în toi. Partidele trimit mereu echipe de propagandiști la sate, ca să... fericească poporul. Cine se lasă amețit cu apă chioară, n'are decât să bea cu vatra din promisiunile partidelor. Iși vor mușca ei și de data aceasta degetele de năcaz, că s'au înșelat.

Nu pricepem însă de ce legionarii nu sunt lăsați în

pace, fiindcă ei nu atacă pe nimeni.

Ba, adică, pricepem de ce nu incip partidele de legionari: țara e alături de ei și politicienilor nu le place socoteala aceasta. Mai ales că nu va trece mult și toți păcătoșii din trecut, vor fi chemați, să dea seamă de fărâdelegile și hojiile lor.

De aceea sunt urși legionarii de către politicieni.

CRONICA EXTERNA

Războiul din Spania

Ori cât va vrea Salana, ca războiul civil din Spania să nu se sfârșiască repede, sau să se termine cu victoria comuniștilor și jidanilor, țara spaniolilor temători de Dumnezeu va ieși biruitoare din focul purificator de azi.

Vor mai cădea, poate multe vieți de eroi creștini, dar la urmă tot comuniștii vor da cel mai mare număr de morți, fiindcă blestemații aceștia nu mai merită loc sub soare și îndurarea lui Dumnezeu.

Poate că așa e rânduit, ca acest război, să dureze mai mult, ca să se convingă întreaga lume cât de ticăloși sunt fiarele roșii. O victorie imediată a naționaliștilor spanioli ar fi trecut aproape neobservată, ar fi fost poate una de moment. O victorie, însă cucerită prin zeci de mii de morți într'un războiu de lung timp, va însemna deschiderea ochilor tuturor acelor, care n'au observat încă ce primejdii ne pasc din partea comuniștilor.

Cu cât vor învinge mai târziu naționaliștii — cu atât mai măreață va fi jertfa vieților căzute pe front și răsunetul victoriei va face înconjurul lumii.

La Geneva, în cursul ședințelor Societății Națunilor, urma să se discute plângerile făcute de evreii din România, pe motivul că ar fi persecutați(?) în țara noastră.

Cunoscându-se înfloritoarea stare materială a jidanilor din România, cei adunați la Geneva au răs, pur și simplu, în fața plângerilor depuse.

Anglia și Franța, țări în care jidovii ocupă locuri de miniștri, au recunoscut ele însăși, că jidanii dela noi n'au dreptate, că — adică — România are dreptul să dea afară din țară atâtea vipere, care sug fără îndestulare din avutul românesc.

În loc, deci, ca Societatea Națunilor să dea dreptate

jidanilor, i-a îndemnat să aștepte altă sesiune, când plângerile lor vor fi discutate.

Guvernele românești pot, așadar, lua ori ce măsuri contra jidanilor — fiindcă nici o țară nu mai îndrăznește să se amestece în treburile dinlăuntru ale țării.

Exproprierea urbană dela jidani și darea lor afară din țară pot fi ori când făcute — dacă vom avea un guvern hotărât.

Știm care va fi acel guvern.

Sărbătoarea legionară din comuna Dieci jud. Arad

Duminea trecută a fost o înălțătoare serbare în comuna Dieci. Troița, pe care fostul prefect de trisă aducere aminte, dăduse ordin jandarmilor să o scoată din pământ și pe care jandarmii neputând-o scoate au tăiat-o pe la pământ și au închis-o în pivniță, a fost ridicată din nou cu brațele spre cer și sfințită.

La sfințirea acestei rugi au luat parte peste o mie cinci sute oameni, din toate comunele din jurul Diecelor.

Vremea era urâtă, încontinuu ploua și era un noroi de abia te smulgeai din el.

Cu toate acestea, biserica din Dieci a fost lăsată de lume, care umpluse și curtea bisericii.

După serviciul religios din biserică lumea și preotul satului s'au îndreptat spre locul unde a fost ridicată troița.

Preotul a făcut sfințirea apei, apoi a sfințit troița. Pe urmă a ținut o frumoasă vorbire, în care a arătat ce minunat poate face puterea credinței în Dumnezeu și ce mare a fost jertfa lui Ionel Moja și Vasile Marin pentru biserică și crucea lui Hristos. A arătat poporului, că cine merge pe urma lor, pe drumul legiunii, care e drumul adevăratului creștin, merge cu toată siguranța spre mântuire...

După aceasta a vorbit mulțimii Șeful legionarilor din acest județ, dr. Vasile Noveanu, care a înțeles și a arătat ce mare păcat a săvârșit fostul prefect Groza când a dat ordin să întemnițeze troița de azi și a adus mulțumiri conducătorilor de azi pentru încuviințarea ridicării acestei sfinte troițe după aceea s'a ținut ședința solemnă legionară, când au depus primul legământ legionar 300 legionari. Sărbătoarea dela Dieci, arată cum e de mică și trecătoare pu-

Pe valea Mureșului

Ni se aduce la cunoștință că pe valea Mureșului jandarmii a-restează și bat crunt oamenii înscrși în legiune.

Astfel, Fruntesul Panduru cu Șeful de post din Bărzava, în seara zilelor de 28-29 și 30 Ian. au dus la post mai mulți legionari, pe care i-a bătut și i-a silit să declare, că nu mai sunt legionari.

Propaganda cum au început-o guvernamentalii să o facă, nu ne surâde. Însă să nu uite, că orice suț are și coboriș.

Cât privește pe jandarmi, o să ne interesăm să i tratăm la ei acasă, acolo la părinții lor, după cum se poartă ei cu noi.

Legile ne dau dreptul să facem politică și să fie fiecare om liber în credința lui.

Dece nu se respectă legile!

Judecătorii vor da cărțile de alegători

Unele fot au adus știrea, că pentru viitoarele alegeri cărțile de alegători vor fi împărțite de primari și notari.

Ministerul justiției a dat dispozițiunea, că nimeni nu va împărți cărțile de alegători, decât judecătorii, cari se vor putea servi de notari și primari la distribuirea lor, votanților, însă aceștia lucrând în fața judecătorului, care trebuie să fie tot timpul prezent.

A început prigoană mare

Arestarea camaradului Penescu șeful plasei Șiria

Camaradul Penescu șeful plasei Șiria a fost arestat de jandarmi, pe când se ducea cu mai mulți camarazi, în comuna Cuvin, la o adunare legionară.

Șeful de post din Ghloroc și Covasint îl așteptau în marginea satului, cu mai mulți jandarmi.

Legionarii veneau cu căruțele, altfel ar fi fost acuzați că vin în marș.

În fața lor, jandarmii au tras cu armele! Însă, legionarii și-au continuat drumul până la biserică.

După rugăciune, legionarii s'au dus la sediul.

De aci a fost ridicat camaradul Penescu și dus la legiunea de jandarmi din Arad. O noapte a stat aci.

Joi dimineața a fost dus în fața Parchetului.

Aci a fost găsit nevinovat. Jandarmii au interpretat ordinul, pe baza căruia l-au arestat, greșit.

De aceea a fost lăsat liber.

Legionari! Dreptatea și sufletul martirilor noștri sunt cu noi.

Cu Dumnezeu INAINTE! La datorie!

Funcționarii și campania electorală

Situația învățătorilor. — Un răspuns al d. lui Petrovici

D. prof. I. Petrovici, ministrul educației naționale, a primit într-o lungă audiență, comitetul central al Asociației generale al învățătorilor, în frunte cu d. D. V. Ton, președintele asociației. Delegația a expus doleanțele învățătorimei.

D. ministru Petrovici fiind întrebat dacă, în urma ordonanței guvernului, că funcționarii n'au dreptul să ia parte la campania electorală, această ordonanță privește și pe învățători, a dat următorul răspuns:

Învățătorii își păstrează drepturile politice pe care le au, dar — a spus d. ministru — ca exercitarea lor să se facă cu decență și demnitate.

În nici un caz nu este îngăduit să treacă la ceiașe s'ar putea numi o agitație sau chiar demonstrație politică.

Învățătorul care va depăși de ceiașe exercitării drepturilor sale politice va intra în prevederile ordonanței cu privire la funcționarii publici.

— o —

Liberalii rupti în două

Tabăra veche și tabăra nouă

Imediat după plecarea dela osul de ros, liberalii s'au rupt în două.

Unii au rămas în jurul lui Chinu Brătianu iar alții și-au făcut partidul lor, numit liberal hașist.

Hașistii s'au unit cu Apostol Zamfir, conducătorul Crucilor de foc și au cerut să li se dea listă la alegeri.

Comisia electorală le-a aprobat lista numărul 10 cu zece puncte, care fusese dată Crucilor de foc.

Noul partid e condus de Petre Gheață, P. Bejan și A. Zamfir.

Hașistii dela Arad ne spun că vreau să ia mai multe voturi în județ, decât liberalii vechi.

Aici au șef pe dr. Hențiu.

Mai spun că se vor duce acasă — cum s'ar zice — la dr. Groza și la A. Iancu, ca să spună oamenilor, câte porcă îi au făcut, cât au stat la putere 4 ani.

Așa că urmează, ca să țină prima adunare Hașistă la Șebiş, comuna lu Groza, unde să-l injure pentru fericirea ce a lăsat-o în județ, în urma conducerii proaste

a lui. La această adunare se spune că vor lua parte și dnii P. Ghiță și P. Bejan.

Noi, așteptăm să vedem cum se mănă câinii între ei.

Dar de votat, în județul Arad nu va mai vota nimeni nici cu liberalii vechi și nici cu aștealații noi.

Toți sunt răi și s'au înfruptat din sudoarea țărănilor.

În atențiunea d. Căpitan de jandarmi din Arad

După arestarea șefului plasei Șiria, d. Penescu, legionarii din Cuvin au ținut o ședință la sediul sub conducerea camaradului Ion Blăgăilă.

După închiderea ședinței, simpatizantul Albuțescu Gh. a raportat, că a primit trei palme dela un fruntes de jandarmi din Șiria pentru că îndrăznise, să invite la masă pe un legionar din Șiria rudenie de-a lui și care venise cu camaradul Penescu.

Fapta aceasta este mai mult decât sălbatică. Infierăm acest gest crud și atragem atențiunea Comandantului legiunei de jandarmi din Arad, asupra lui.

Sprijiți comerțul românesc.